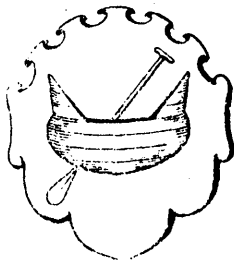

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI.

Redakcja i Administracja
Plac Wolności 14. Tel. 28-06.
Adminstr. czynna od g. 9-12 w p.
Redakcja od godz. 2-3 po południu

Ogłoszenie: Wiersz nonparel. (cztery szp. na stronie) **zł. 0.20**—Przed tekstem **zł. 0.55**—za wiersz (dwie szpalty na stronie) Drobne **zł. 0.05** za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie **zł. 0.20**

Prenumerata: Miesięcznie **zł. 1.--**

Cena egzemplarza **zł. 0.25.**

Nr. 38 (413)

Łódź, dnia 20 września 1927 r.

Rok IX

Treść N-ru: I. Kulamowicz: Rewizja ustawodawstwa podatkowego, a finanse komunalne. — Sprawozdanie Wydziału Kanalizacji i Wodociągów Magistratu m. Łodzi za m. sierpień 1927 roku. — Sprawozdanie Urzędu Weterynaryjnego za sierpień 1927 roku. — Biuletyn statystyczny: Eksport towarów włókienniczych zagranicę. — Sprawozdanie rachunkowe Zarządu m. Łodzi za m. sierpień 1927 r. — Kronika miejska. — Z życia miast polskich. — Ruch wydawniczy. — Ogłoszenia.

IGNACY KULAMOWICZ

Ławnik Magistratu m. Łodzi,
Przewodn. Wydz. Podatkowego.

Rewizja ustawodawstwa podatkowego, a finanse komunalne.

Ministerstwo Skarbu nosi się z zamiarem przeprowadzenia rewizji ustawodawstwa podatkowego. Rewizja ta ma dotyczyć nie tylko podatków państwowych, lecz i finansów komunalnych. Ciekawą więc staje się rzecz, na czym ma polegać ta reforma.

Prasa miejscowa niejednokrotnie już tę sprawę poruszała, lecz, niestety, głównego celu reformy podatkowej społeczeństwu w sposób przejrzysty nie oświetliła. Pisano dość dużo o reformie podatku dochodowego i majątkowego, pisano również i o konieczności uporządkowania finansów komunalnych, lecz nie poruszono znaczenia tej reformy dla samorządów, nie omawiano, w jakim kierunku ta reforma pójść może, nie zastanawiano się również nad tem, jak nowa organizacja podatkowości komunalnej odbić się może na stanie finansowym i gospodarczym miast, szczególnie nieuporządkowanych i zaniedbanych miast b. zaboru rosyjskiego. Dlatego też sądzę, że nie będzie rzeczą zbędną nakreślenie kilku uwag w tej tak ważnej dla naszego samorządu sprawie.

Podatek dochodowy ma być zmodyfikowany w ten sposób, że opodatkowaniu podlegać będzie dochód jednej i tej samej osoby dwukrotnie: raz według zasady dotychczasowej, t. j. dochód zcałkowany (zbiorowy) ze wszystkich źródeł razem wzięty i drugi raz — tenże dochód zróżniczkowany, t. j. wzięty z każdego źródła oddzielnie. Poza tem ma być zwiększony kontyngent płatników tego podatku przez obniżenie minimum dochodu, wolnego od podatku. Rzecz naturalna, że taka refor-

ma podatku dochodowego w znacznym stopniu podniesie jego wydajność. Podatek majątkowy, niewykonalny w dotychczasowej formie, ma być zreformowany w ten sposób, że stopa podatkowa zostałaby znacznie niższa, lecz wzamian za to podatek utrzymany zostałby na dłuższe lata, jako stałe źródło dochodu skarbu.

Wdawać się w ocenę skutków, jakie ta reforma przynieść może dla życia gospodarczego kraju, nie będę, albowiem inny cel mam na uwadze. Pragnę, mianowicie, omówić tak silnie podkreślaną przez Ministerstwo Skarbu konieczność uporządkowania finansów komunalnych.

Wszyscy się zgadzamy, że uporządkowanie finansów komunalnych jest rzeczą bardzo piękną i pożyteczną, lecz jakże faktycznie ta reforma ma wyglądać? Mimo woli nasuwa się tu pytanie — czy, obowiązująca od 1 stycznia 1924 r., ustawa o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych okazała się już przestarzałą? Czy co 2 lub co 3 lata muszą ulegać zmianie zasady podatkowości komunalnej (bo i od roku 1921 do 1. I. 1924 r. również obowiązywała inna ustawa podatkowa?) Sądzę, że nie, albowiem byłoby to ze szkodą i dla samorządu i dla płatnika. Motywem powziętej reformy ma być jakoby chaotyczny stan podatków komunalnych i dowolność ich w poborze. Lecz jest to twierdzenie błędne, ponieważ pobór danin komunalnych opiera się na ustawie sejmowej z dnia 11. 8. 1923 r., która żadnej dowolności Samorządom nie pozostawia, a zakreśla jedynie dla niektórych podatków granice maksymalne z tem jednak zastrzeżeniem, że każda uchwała podatkowa władz samorządowych musi zyskać zatwierdzenie władzy nadzorczej. Nie wytrzymuje również krytyki zarzut mnogości terminów płatności i wielorakości podatków komunalnych, co jakoby miało wywoływać ogólne niezadowolenie szerokich mas płatników podatków komunalnych. Aby się przekonać, że i ten zarzut pozbawiony jest cech słuszności, przyjrzyjmy się faktom.

Otóż, pomijając podatki pośrednie, które w drodze bezpośredniej nie są pobierane od obywatela, wymienię tylko najwięcej typowe i dotkliwe w pojęciu materialnem podatki bezpośrednie i świadczenia socjalne, które również posiadają wszystkie cechy przymusu podatkowego:

Podatki państwowe i świadczenia socjalne	Podatki komunalne
<ol style="list-style-type: none"> 1. podatek przemysłowy zasadn. 2. „ obrotowy 3. „ dochodowy 4. „ majątkowy 5. „ od nieruchomości 6. „ od lokalów 7. składki do Kasy Chorych 8. opłaty do Funduszu Zasiłkow. 9. „ do Funduszu Ubęzp. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. podatek kom. od nieruchomości. 2. „ kom. od lokalów 3. „ na konserwację bruków i jezdni <p style="text-align: center;">3 podatki</p>
9 podatków i świadczeń	

Pomijając więc inne drobne podatki tak państwowe, jak i komunalne, obejmujące tylko nieznaczny kontyngent płatników, (jak n. p. państwowy podatek spadkowy, państw. podatek od placów lub też komunalny od psów, komun. podatek od placów i t. p.) — łatwo z powyższej tablicy zorientujemy się i dojdziemy do przekonania, że nadmiar podatków i

ciężarów socjalnych istnieje, lecz nie po stronie samorządów. Mnogość terminów płatności również obserwujemy, lecz nie po stronie samorządów, albowiem samoistne podatki komunalne pobierane są w okresach kwartalnych lub półrocznych, gdy tymczasem podatki państwowe, jak dochodowy lub obrotowy, władze skarbowe pobierają aż w 12 terminach miesięcznych, inne w kwartalnych.

Powyższe więc spostrzeżenia całkowicie obalają czyniony samorządom zarzut nadmiernego i dowolnego opodatkowywania. Dlatego też inna musi być przyczyna zapowiedzianej reformy finansów komunalnych, które to finanse względnie dobrze są normowane ustawą z dnia 11. 8. 1923 r.

W artykułach prasowych, poruszających tę sprawę spotykaliśmy nawet twierdzenie, że Ministerstwo Skarbu nosi się z zamiarem przekazania w całości na rzecz samorządów niektórych podatków realnych, jak naprz. podatku patentowego, podatku od nieruchomości, podatku gruntowego. Cóżby to miało znaczyć? Czy rzeczywiście ministerstwo zamierzałoby rozszerzyć uprawnienia podatkowe samorządów, dodając im, poza posiadanymi uprawnieniami, jeszcze kilka innych źródeł podatkowych, będących dotychczas wyłącznie w dyspozycji skarbu? Chciałbym powiedzieć — tak! Lecz niestety, rozumiejąc stan budżetu państwowego jak i trudności finansowe Państwa, muszę twierdzić — nie.

Według dotychczasowych informacji w tej sprawie, projekt Ministerstwa Skarbu zamierza:

1. przez skoncentrowanie wymiaru i podziału między gminy ważniejszych podatków w swoim ręku — wzmocnić uzależnienie samorządów od władzy centralnej;

2. przez zamianę jednych źródeł podatkowych na inne, wzmocnić wpływy skarbu, co niestety, osłabić może finanse komunalne; m. in. projekt Ministerstwa może w zamierzonej reformie pozbawić samorzady udziału w podatkach progresywnych, t. j. w podatku dochodowym i obrotowym, których wpływy wzrastają i potęgują się w miarę wzrostu i potęgowania się życia gospodarczego kraju, przekazując wzajemian gminom podatki martwe, mało wydajne i trudno ściągalne, jak podatek od gruntów, podatek od nieruchomości i podatek od patentów;

3. ujednostajnić dla wszystkich miast wysokość podatków czysto lokalnych i nie przedstawiających większego znaczenia w pojęciu fiskalnym, przez co jednak samorzady nawet miast większych pozbawione być mogą jakiegokolwiek bądź samodzielności w polityce fiskalnej.

W tych oto trzech punktach prawdopodobnie zawierać się będzie całkowite uporządkowanie, a raczej znowelizowanie dotychczasowej ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, zaledwie trzeci rok istniejącej.

Jaką korzyść odniosłyby z tej reformy Samorzady, niech posłużą następujące cyfry, dotyczące wpływów kasowych miasta Łodzi:

W roku bieżącym wpływy z projektowanych do zamiany podatków kształtują się następująco:

dod. kom. pod. obrotowego	6,800,000.—	
15-proc. udz. w państw. pod. od dochodu	<u>3,600,000.—</u>	10,400,000.—
państw. pod. od nieruch.	4,000,000.—	
państw. pod. patent.	<u>1,000,000.—</u>	5,000,000.—
	<u>Różnica</u>	5,400,000.—

Otóż w danym wypadku dla samorządu łódzkiego pozbawienie miasta udziału w państw. podatku obrotowym i państw. podatku dochodowym, a przekazanie wzamian państwowego podatku od nieruchomości i podatku od patentów—zmniejszyłoby wpływy Kasy Miejskiej już w bieżącym roku budżetowym o 5,400,000.— zł., w przyszłości zaś straty dla miasta z tego powodu potęgowałyby się i rosły z roku na rok.

Póki więc mamy czas, póki projekty nie stały się prawem, a możliwość obrony uprawnień podatkowych samorządu istnieje, rzucam tych kilka spostrzeżeń pod adresem opinii społecznej. Niech ci wszyscy, komu leży na sercu dobro miast polskich, zainteresują się zamierzoną reformą finansów komunalnych, a kiedy ów projekt znajdzie się na warsztacie Komisji Sejmowych, dopilnują, by jednak samorząd polski nie został zahamowany w swym rozwoju.

Sprawozdanie

Wydziału Kanalizacji i Wodociągów Magistratu m. Łodzi za miesiąc sierpień 1927 r.

W miesiącu sierpniu wykonano 1077 metrów bieżących kanałów, oraz 1.160 metrów bieżących rowu wylotowego do Neru. Cyfry te, przewyższające znacznie wydajność robót w ubiegłych miesiącach, tłómaczy się coraz większym udoskonaleniem organizacji pracy w Wydziale, systemem rozwijania akordu na wszystkie zasadnicze rodzaje robót fizycznych i, równoległe z tem, usprawnieniem i wyszkoleniem robotników Wydziału.

Warunki pracy w sierpniu były korzystne. Dwadzieścia sześć dni pracy, wszystkie pogodne, umożliwiły zupełnie wykorzystanie czasu. Pozatem dostawy materiałów, szczególnie cegły, wykazywały znaczną poprawę, a ponieważ finanse Wydziału stały na poziomie, budżetem przewidzianym, żadnych trudności Wydział nie odczuwał.

Drobne zatargi robotnicze, które miały miejsce w lipcu na Odcinku I, zostały zupełnie uregulowane, a dzięki intensywności pracy przy robotach ziemnych, zwiększonej do 10 proc. i murarskich — od 15 do 20 proc., zarobki poważnie wzrosły, dochodząc dla robotników ziemnych akordowych przy niezmienionych stawkach od 8 do 10 zł., dla sztafijarzy i murarzy do 14.— złotych za 8-godzinny dzień pracy.

Odcinek I. Wybudował w sierpniu 105 m. b. kolektora 200 x 250 c/m i rozgałęzienie głównego kolektora przy wejściu na Stację Oczyszczania Ścieków. Roboty na Stacji są już w pełnym rozwoju: wykopano prawie całą ilość ziemi pod budynek, wymurowano fundamenty obu piaseczników. rozpoczęto roboty ziemne dla kanałów, przebiegających pod stacją i w najkrótszym czasie Odcinek I rozpocznie murowanie samego budynku. Na rozgałęzieniu przystąpiono do ustawiania 2 zasuw mechanicznych, nadesłanych z Warszawy.

Roboty nad rowem wylotowym są na ukończeniu. W b. m. wykończono 1160 m. b., a skarpy na całej prawie długości rowu są wymurowane. Wybudowano już jeden most nad rowem, drugi jest w robocie. Pozostają jeszcze drobne roboty regulacyjne, darniowanie nasypów i włączenie rowu do stacji. O ilości robót świadczy liczba 15,840 m³ wykopu, wykonana w b. m. przez Odcinek I. Ziemię tę zużyto do plantowania terenów wzdłuż rowu i do podniesienia terenu około Stacji. Warunki gruntowe są złe, Stacja i rów leżą w terenach bagnistych, w ile gliniastym, zmuszającym do prowadzenia robót systemem bardzo ostrożnym, w po-

staci ścianek szpuntbalowych, stopniowania wykopu i t. p. Pracę odwadniania spełniało na odcinku 6 pomp elektrycznych i 1 ręczna.

Odcinek II. Wykonał 190 m. b. kolektora głównego w warunkach naogół łatwiejszych, poza 25 metrami budowanymi na kurzawce. Wody mniej i wykop płytszy.

Odcinek III. Wykonał 161 m. b. kolektora głównego, zagłębiając się coraz więcej, z powodu podwyższającego się terenu. Temsamem tempo roboty będzie w przyszłych miesiącach nieco opadało, co jednakże, wobec znacznie naprzód posuniętej roboty, nie opóźni wykonania programu.

Odcinek IV. Wybudował 268 m. b. kanału J. VIII 130/210 na ul. 6-go Sierpnia, dochodząc wykopem do ul. 28 p. Strz. Kan. Tempo robót ziemnych, rozwinięte na tym odcinku przez przejście z gruntu złego, pełnego wody w dobry, piaszczysty — wywołało pod koniec miesiąca konieczność zwolnienia i przerzucenia części robotników ziemnych na inne odcinki, wzgl. rozpoczęcia robót na ul. Lipowej.

Odcinek V. Wykonał kanał murowany I kl. 60/110 na ul. Zielonej od Pańskiej do 28 p. Strz. Kan. na długości 340 m. b., oraz na Zielonej od Gdańskiej w kierunku Małej 6 m. b. kanału murowanego I kl. i 7 m. b. kanału rurowego. Warunki pracy korzystne, szybkość robót duża. Pozatem Odcinek V ustawia dalej studzienki deszczowe, których w b. m. na ul. Kopernika ustawiono 4.

Roboty pomocnicze.

Kopalnia żwiru na Lublinku dostarczyła — 70 m³ żwiru na roboty
 „ piasku na Polesiu Konstantynowskim — 540 m³ piasku
 „ „ na Lublinku — 200 m³ „
 Betoniarńia — 1044 płyty betonowe i 840 różnych innych wyrobów.

Stare Kanały. Na rz. Bułtce wykonano dalszych 166 m. b. gotowego kanału z rur betonowych o średn. 1 m., wyremontowano 25 m. b. kanałów ulicznych, uregulowano rów od Szosy Pabjanickiej do rz. Jasieni, oraz dokonano szeregu drobnych robót konserwacyjnych.

STATYSTYKA WYKONANYCH ROBÓT.

a) W sierpniu 1927 r.

Robota	Kolektorów	Kanałów murowanych miejskich	Kanałów rurowych miejskich	Razem kanałów m. b.	Rowów i regulacji rzek	Ogółem m. b.
Odc. I	105	—	—	105	1160	1.265
„ II	190	—	—	190	—	190
„ III	161	—	—	161	—	161
„ IV	—	268	—	268	—	268
„ V	—	346	7	353	—	353
Razem w sierpniu 1927 r.	356	614	7	1077	1160	2.237

b) W roku 1927.

Miesiąc	Kolektorów	Kanałów murowanych ulicznych	Kanałów rurowych ulicznych	Razem kanałów m. b.	Rowów i regulacji rzek	Ogółem m. b.
Marzec	—	—	50	50	—	50
Kwiecień	—	41	309	350	—	350
Maj	164	340	50	554	120	674
Czerwiec	260	270	180	710	190	900
Lipiec	339	254	312	905	600	1505
Sierpień	356	614	7	1077	1160	2237
Razem w 1927 r.	1119	1519	908	3646	2070	5716

c) Od początku robót.

Rok	Kolektorów i burzowców	Kanałów murowanych ulicznych	Kanałów rurowych ulicznych	Razem kanałów	Rowów i regulacji rzek	Ogółem m. b.
1925	2.414	3.468	1.930	7.812	—	7.812
1926	1.644	4.530	2.460	8.634	350	8.984
1927 do 31. 8. 27	1.119	1.519	908	3.646	2.070	5.716
Razem do 31. 8. 27 r.	5.177	9.517	5.298	20.092	2.420	22.512

DZIAŁ GOSPODARCZY.

Ruch materiałów na Dziale Gospodarczym ilustrują poniższe cyfry:

Dostarczono wagonów	Od 1. I. do 31. VIII. 27 r.	W sierpniu 1927 r.	R a z e m	
			wag.	ton
Cementu	48	41	89	1335
Cegły	910	252	1162	17430
Drzewa	36	—	36	540
Kamionek	55	11	66	990
Różnych materiałów	36	8	44	660
Razem	1085 wag.	312 wag.	1397 wag.	20955

Wywieziono na odcinki wagonetek 5-tonowych	Od 1. I. do 31. VIII. 27 r.	W sierpniu 1927 r.	R a z e m	
			wag.	ton
Cementu	402	107	509	2545
Cegły	3735	922	4657	23285
Drzewa	223	10	233	1165
Kamionek	111	56	147	735
Różnych materiałów	251	49	300	1500
Razem	4722 wag.	1124 wag.	5846	29230

W warsztatach Działu Gospodarczego wykonywano remont i mon-

taż wagonetek, kubłów, taczek, reperację wózków, szablony dla budowy Stacji Oczyszczania, oraz rozpoczęto przygotowawcze roboty dla budowy Biur Wydziału na ul. Narutowicza — płoty i szopy na materiały.

STAN ZA TRUDNIENIA.

	31. 7. 1927 r.			31. 8. 1927 r.		
	Dniówk.	akord.	Razem	Dniów.	akord	Razem
1) Biuro Główne	5	—	5	5	—	5
2) Dział Gospodarczy	72	30	102	71	39	110
3) Odcinek I	157	174	331	156	180	336
4) " II	93	252	345	86	225	311
5) " III	90	211	301	75	222	297
6) " IV	125	148	273	111	86	197
7) " V	118	42	160	107	52	159
8) Beton, i kop. piasku	46	—	46	44	—	44
9) Kop. piasku Lublinek	10	—	10	9	—	9
10) Kop. żwiru	19	—	19	16	—	16
11) Stare Kanały	79	—	79	82	—	82
12) Skład i drobne rob.	4	—	4	8	—	8
Razem	818	857	1675	770	804	1574

Cyfra ogólna zatrudnienia zmniejszyła się w b. m. o zwolnionych na IV Odcinku ze względów przytoczonych poprzednio, t. j. przystosowania liczby robotników do zmniejszonej roboty i złejszych warunków pracy.

SPRAWOZDANIE KASOWE za SIERPIEŃ 1927 r.

Pozostałość na 1 sierpnia 1927 r.	Zł.	25,610.54
Dochody: Z Kasy Miejskiej na budowę	"	705,000.—
Wpływy Wydziału na przywr. kredytów	"	767.30
" " za utrzymanie St. Kanałów	"	2,537.25
Różne wpływy, depozyty, kaucje i t. p.	"	129.79
Razem	Zł.	734,044.88
Wydatki: Nowe kanały:		
Materiały, cła i przewozy	Zł.	189,612.10
Robocizna: Miesięczni	Zł.	27,251.45
dniówkowi	"	128,676.73
akordowi	"	162,604.65
Przeds. za roboty	"	33,952.86
Utrzymanie Starych Kanałów:		
Personel	Zł.	1,086.90
Robocizna	"	14,588.02
Drobne wyd.	"	32.80
Zakup gruntów	"	40,000.—
Różne wydatki, depozyty, opłaty % % i t. p.	"	14,851.08
Pozostałość na 1 września 1927 r.	"	121,388.29
Razem	Zł.	734,044.88

SPRAWOZDANIE KASOWE za CZAS od 1. I. do 1. IX. 1927 r.

Pozostałość na 1 stycznia 1927 r.	Zł.	66,217.88
Dochody: Z pożyczki państwowej	Zł.	260,000.—
Z Kasy Miejskiej na budowę	"	2,585,000.—
	"	2,845,000.—

	Wpływy Wydziału na przywr. kredytów	Zł.	175.457.13
	" " za utrzym. St. Kanałów	"	18.319.—
	Różne wpływy, kaucje, depozyty, 0/0% i t. p.	"	5.815.58
	Razem	Zł.	3.110.809.59
<i>Wydatki:</i>	Nowe Kanały:		
	Materiały, cła i przewozy	Zł.	920.449.77
	Robocizna: Miesięczni	Zł.	210.878.18
	Dniówkowi	"	763.219.40
	Akordowi	"	540.872.76
	Zapomogi i gratyf.	"	59.762.81
	Przedsiębiorcy	"	223.912.46
	Utrzymanie Starych Kanałów:		
	Personel	Zł.	7.751.46
	Robocizna	"	63.162.01
	Drobne wydatki	"	106.40
	Zakup gruntów	"	105.619.97
	Różne wydatki, depozyty, opłaty i proc.	"	93.686.08
<i>Pozostałość</i> na 1 września 1927 r.		"	121.388.29
	Razem	Zł.	3.110.809.59

Sprawozdanie

Urzędu Weterynaryjnego za sierpień 1927 r.

I. Choroby zaraźliwe zwierzęce:

Wścieklizna psów: Przy ul. Zakątnej pod Nr. 69, został zabity 1 pies

II. Rakarnia:

Dostarczono i zniszczono trupów: koni 33, prósiat 1, psów 7, ptactwa 10, żywych psów 6 i kotów 2; prócz tego zgładzono 82 złowione psy.

III. Dozór weterynaryjny nad zwierzętami handlowymi i surowcami zwierzęcymi:

Na targowisku zbadano 874 konie.

Na stacjach kolejowych zbadano: koni 20, bydła rog. 1464 szt., cieląt 400, owiec 103, trzody chlewnej 3274, drobiu 3900 szt., kiszek, pęcherzy i żołądków 1670 kg., skór 415 szt., innych produktów 110.925 kg.

IV. Dozór weterynaryjno-sanitarny:

Dokonano oględzin miejsc sprzedaży mięsa i ryb 122, mleczarni 10, stajen 45, obór 160, chlewni 2, gęsiarni 1, rzeźni dla ptactwa 5, razem 645 oględzin, podczas których sporządzono 6 protokołów policyjnych; ponadto lekarze weterynaryjni przyjmowali udział w 13 komisjach.

V. Rzeźnie:

Miejska: Poddano ubojowi: bydła rog. 1628 szt., cieląt 2017, owiec i kóz 701, koni 41, trzody chlewnej 5591 sztuk.

Wśród zwierząt tych stwierdzono po uboju następujące choroby: gruźlicę u 145 sztuk bydła rog. i 52 wieprzy, włośnicę u 12 i wągrycę u 32 sztuk trzody chlewnej, inne choroby u 488 zwierząt.

Bałucka: Zabito bydła rog. 2233 sztuki, cieląt 2541, owiec i kóz 1469, koni 40, trzody chlewnej 1668 sztuk.

Po uboju u zwierząt tych stwierdzono następujące choroby: zarazę płucną u 3 krów, gruźlicę u 322 sztuk bydła rog., 2 owiec i 11 wieprzy, włośnicę u 2 i wągrycę u 7 sztuk trzody chlewnej, inne choroby u 407 zwierząt.

BIULETYN STATYSTYCZNY.

Opracowano w Wydziale Statystycznym Magistratu miasta Łodzi,

Eksport towarów włókienniczych zagranicę *)

MIESIĄC	W A G A				W A R T O ŚĆ				Zwrot cła za barwniki				
	Ogółem	w t e m			Ogółem	w t e m							
		towary bawełniane białe	towary pół- wełniane	Przędzy wełnianej kolorowej		towary bawełn. białe	towary pół- wełniane	Przędzy wełnianej kolorow.					
										towary wełniane	towary wełniane	Przędzy wełnianej kolorow.	
k i l o g r a m ó w													
t y s i ę c y z ł o t y c h													
Wrzesień 1926	660 288	6 394	605 728	26 531	21 635	—	5 769	77	4 900	397	395	—	158
Październik "	534 793	5 463	486 140	22 665	20 525	—	5 054	44	4 320	360	330	—	129
Listopad "	300 008	12 932	263 520	10 909	12 647	—	3 024	128	2 474	142	280	—	68
Grudzień "	350 928	17 571	302 530	18 225	12 602	—	3 429	177	2 765	202	285	—	80
Styczeń 1927	436 994	25 622	387 621	4 346	19 405	—	4 106	207	3 356	74	469	—	103
Luty "	439 970	22 124	389 226	10 005	18 615	—	4 398	243	3 558	147	450	—	106
Marzec "	412 762	23 834	341 911	9 850	21 788	15 379	4 090	274	3 031	120	308	357	102
Kwiecień "	885 104	20 992	789 469	11 630	33 828	29 185	8 498	203	6 902	110	579	704	221
Maj "	434 409	29 283	317 323	3 407	60 076	24 320	4 695	327	3 049	31	707	581	110
Czerwiec "	437 887	26 087	295 833	19 907	57 580	38 480	5 182	305	2 761	218	828	1 070	121
Lipiec "	734 189	25 222	606 973	11 802	49 346	40 846	7 165	256	5 038	128	648	1 095	181
Sierpień "	825 969	37 115	685 650	19 878	49 851	33 475	8 720	404	6 221	290	868	937	209

*) Dane Związku Eksportowego Polskiego Przemysłu Włókienniczego, obejmującego okręg przemysłowy Łódzki i białostocki.

Sprawozdanie Rachunkowe Zarządu m. Łodzi za m-c sierpień 1927 r.

Dz.	W y s z c z e ǳ i n i e n i e	Pg. budżetu 1927/8 Zł.	Realizacja od 1.IV—31.VII.27. Zł. gr.	Realizacja w sierpniu 1927 r. Zł. gr.	R A Z E M Zł. gr.
Wydatki zwyczajne:					
I	Administracja ogólna	2.430.813	1.002.372.78	205.516,55	1.207.889,33
II	Majątek komunalny	307.279	84.080,49	24.605,51	108,686.—
III	Przedsiębiorstwa komunalne	—	—	—	—
IV	Spłata długów	1.951.423	528.188,16	—	528.188,16
V	Drogi i place publiczne	762.221	462.780,27	107.406,74	570.187,01
Va	Regulacja miasta	114.332	64.289,54	1.651,95	65.941,49
VI	Oświata	2.754.843	784.254,03	162.977,62	947.231,65
VII	Kultura i Sztuka	618,669	234.759,15	64.438,30	299.197,45
VIII	Zdrowie Publiczne	3.693.414	1.195.237.—	373.100,30	1.568.337,30
IX	Opieka Społeczna	2.218.874	620.626,62	226.926,14	847.552,76
X	Popieranie rolnictwa	114.997	44.452,83	2.632,68	47.085,51
XI	Przemysłu i handlu	753.851	299.479,56	36.862,06	336.341,62
XII	"	808.173	224.811,25	59.285,74	284.096,99
XIII	Bezpieczeństwo Publiczne	116,286	59.015,10	2.464,62	61.479,72
Wydatki nadzwyczajne:					
XIV	Agendy poruczone i inwestycje	6.217.841	2.542.123,46	1.387.478,08	3.929.601,54
XV	Zakłady Miejskie	2.167,661	521.161,80	96.897,15	618.058,95
XVI	Instyt. dla potrzeb własn. (sumy przechodnie)	—	731.066,61	45.305.—	776.371,61
		25.030.677	9.398.698,65	2.797.548,44	12.196.247,09
			5.348.169,47	1.088.507,04	6.436.676,51
			554.506,14	114.450,37	668.956,51
			15.301.374,26	4.000.505,85	19.301.880,11
Aserwaty Zaliczki					

KRONIKA MIEJSKA

— **Osobiste.** P. o. Naczelnika Wydziału Podatkowego, p. E. Richter, po powrocie z urlopu w dniu 12 b. m. rozpoczął urzędowanie.

Ławnik Przewodniczący Wydziału Zdrowotności Publicznej, p. Aleksander Joel, po powrocie z urlopu wypoczynkowego z dniem 19 b. m. objął urzędowanie.

— **Zmiana składu Głównej Komisji Wyborczej.** Jak wiadomo, delegowany z ramienia Magistratu zastępca członka Głównej Komisji Wyborczej, p. radny inż. G. Praszkiel, zrzekł się swego mandatu.

W związku z tem Magistrat na ostatniem swem posiedzeniu postanowił delegować w charakterze zastępcy członka Komisji Wyborczej — radcę prawnego Magistratu, p. A. Żelazowskiego.

— **Subsydjum na ochronę.** Wobec zamknięcia w r. ub. ochrony państwowej dla dzieci, opiekę nad wychowankami tej instytucji przejęła I Ochronka Chrześc. T-wa Dobroczyńności w Łodzi.

W związku z tem Zarząd Ochronki zwrócił się do Magistratu z prośbą o udzielenie subwencji, celem uruchomienia nowych 2 oddziałów ochronki Chrześc. T-wa Dobroczyńności i umożliwienia tym sposobem roztoczenia opieki nad wspomnianymi wyżej dziećmi.

Sprawą tą zajmował się Magistrat na ostatniem swem posiedzeniu i uchwalił na wniosek Wydziału Oświaty i Kultury, przyznać I Ochronie Chrześc. T-wa Dobroczyńności na powyższy cel stały zasiłek w formie opłacania jednej siły personelu ochroniarskiego.

— **O stan sanitarny Łodzi.** W dniu 15 b. m. odbyła się w Wydziale Zdrowotności Publicznej Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi konferencja, mająca na celu uzgodnienie planu pracy czynników państwowych

i samorządowych w dziedzinie podniesienia stanu sanitarnego miasta. W konferencji tej brali udział naczelnik Wydziału Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego, dr. S. Skalski, Komisarz Rządu S. Łycki, Komendant Pol. Państw. na m. Łódź, A. Niedzielski oraz Inspektor sanitarny m. Łodzi, dr. A. Starzyński.

W wyniku obrad ustalono, iż, niezależnie od czuwania nad stanem higienicznym poszczególnych posesyj przez rejonowych funkcjonariuszów policji — miejskie Komisje sanitarne sprawdzać będą, czy i w jakim stopniu nastąpiła poprawa stanu higienicznego dzielnic, powierzonych opiece siedmiu lekarzy sanitarnych.

Miejskie Komisje Sanitarne nadal czuwać będą nad całokształtem spraw higienicznych w mieście, natomiast rejonowi funkcjonariusze policji mają w pierwszym rzędzie za zadanie usuwanie wszelkich rażących uchybień sanitarnych.

Prócz tego w najbliższym czasie zorganizowane będą specjalne lotne komisje z udziałem lekarzy sanitarnych i komisarzów policji, które będą miały na celu poddanie oględzinom wszystkich restauracyj, jadłodajni, mleczarni, cukierni, hoteli, pokoi umeblowanych i t. p.

Współpraca wszystkich czynników, powołanych do pracy nad podniesieniem stanu higienicznego i sanitarnego naszego miasta — wyda niewątpliwie należyte rezultaty już najbliższym czasie.

— **Nagrody dla uczniów.** Wydział Oświaty i Kultury, pragnąc nagrodzić młodzież, wykazującą dodatnie postępy w nauce historii, a jednocześnie zachęcić młodzież do poznania rodzinnego miasta, rozesłał do miejskich szkół powszechnych 600 egzemplarzy broszury prof. Zygmunta Lorentza p. t. „Narodziny Łodzi nowoczesnej”, celem rozdania jej,

jako nagrody dwum najlepszym uczniom z historii w klasach VII-ych.

— **Z I-ej Miejskiej Wypożyczalni książek dla dorosłych.** Według danych cyfrowych, posiadanych przez Wydział Oświaty i Kultury, działalność I-ej Miejskiej Wypożyczalni książek dla dorosłych (Rokicińska 1) w ciągu sierpnia r. b. przedstawiała się następująco:

W okresie sprawozdawczym z Wypożyczalni korzystały ogółem 3,092 osoby, w tem 2,398 mężczyzn i 964 kobiet. Prócz tego ze świetlicy korzystało 1979 osób (1928 mężczyzn i 51 kobiet).

Czytelnicy ci w powyższym okresie korzystali ogółem z 6115 dzieł. Największem zainteresowaniem cieszyły się: powieści i nowele obyczajowe — 1,955, następnie powieści i nowele historyczne — 1173, podróże, opisy i przygody — 529, poezje i utwory dramatyczne — 455, historia — 362, nauki stosowane — 319, przyroda i matematyka — 272, geografja — 238, literatura — 170, nauki społeczne — 127, filozofja — 97, baśnie, klechdy i legendy — 78, czasopisma — 13, sztuka — 58, życiorysy — 47, nauczanie i wychowanie — 34 i t. p.

W porównaniu z poprzednim miesiącem (lipcem) frekwencja korzystających z Wypożyczalni wzrosła o 153 osoby, korzystających zaś ze świetlicy o 193 osoby.

— **W sprawie planów sytuacyjnych.** Jak wiadomo, osoby, mające zamiar budować nieruchomości w obrębie miasta, zobowiązane są składać w Wydziale Budownictwa Magistratu plany sytuacyjne przyszłych budowli. Plany te Oddział Regulacji Miasta musi sprawdzać na podstawie planów Oddziału Pomiarów, co zajmuje oczywiście dużo czasu urzędnikom, a również i interesanci tracą, gdyż plany sytuacyjne niejednokrotnie nie są prawidłowe.

Penieważ Wydział Budownictwa posiada plany pomiarowe prawie $\frac{2}{3}$ powierzchni miasta, przeto błędy o-

becnego systemu dałyby się łatwo usunąć przez wydawanie osobom zainteresowanym za pewną opłatą wyciągów z planów miasta, przez co interesant miałby pewność, że plan sytuacyjny jest prawidłowy, a pozatem nie musiałby płacić za sporządzanie planów i odrębnie za uzgodnienie.

W związku z tem Wydział Budownictwa wystąpił z odpowiednim wnioskiem do Magistratu, który postanowił zezwolić Wydziałowi Budownictwa na wydawanie osobom zainteresowanym wyciągów z planów miasta według poniższej taryfy:

Do 2.500 metrów kw. opłata stała zł. 6. — oraz dodatkowo za każdy mtr. kw. zł. 0.014; od 2.501 do 5.000 mtr. kw. — zł. 20 i za każdy mtr. kw. zł. 0.009; ponad 5000 mtr. kw. — zł. 43. — i za każdy mtr. kw. zł. 0,005. Minimalna opłata za powyższe czynności wynosić ma zł. 25. —

— **Z działalności Wydziału Opieki Społecznej.** Działalność Wydziału Opieki Społecznej w akcji dożywiania biednych mieszkańców Łodzi w ciągu lipca r. b. przedstawiała się następująco:

Wydano obiadów dla pracowników fizycznych 67,461. w tem na rachunek Wydziału Opieki Społecznej — 62,811, na rachunek Urzędu Wojewódzkiego — 4,650.

Dla pracowników umysłowych — wydano w kuchni dla inteligencji w parku im. H. Sienkiewicza ogółem — 26,489 obiadów, w czem: na rachunek Wydziału Opieki Społecznej — 12,984, na rachunek Urzędu Wojewódzkiego — 13,505 obiadów.

Ogółem wydano w lipcu r. b. — 93,950 obiadów, kosztem zł. 51,258.08.

W tymże miesiącu Wydział Opieki Społecznej udzielił zapomóg biednym: na komorne — 5 osobom, na utrzymanie — 364, na obiady (ekwiwalent) — 62, na podróże do objęcia pracy, wzgl. do miejsc stałego zamieszkania — 47, na kosza akuszeryjne — 1, pożyczki — 1, na utrzymanie (z funduszków dyspozycyjnych) — 6 osobom,

Ogółem w ciągu lipca r. b. Wydział Opieki Społecznej wydał zapomóg — 486 osobom na łączną sumę zł. 5,990,10 gr.

W dziedzinie lecznictwa — Wydział udzielił biednej ludności następujących świadczeń:

Z pomocy lekarskiej korzystało 105 osób — w tem 96 chrześcijan i 9 żydów; z pomoce akuszeryjnej — 1 osoba (chrześcijanka); pomocy ambulatoryjnej udzielono oraz wydano recept na lekarstwo — 861 osobom, w tem 562 chrześcijanom i 299 żydom.

Ogółem w okresie powyższym korzystało ze świadczeń leczniczych Wydziału Opieki Społecznej — 967 osób (659 chrześcijan i 308 żydów).

— Z Sekcji do Walki z Rakiem.

Według danych cyfrowych, posiadanych przez Oddział Sanitarny Wydziału Zdrowotności Publicznej, działalność Sekcji do Walki z Rakiem (Gdańska 83) w ciągu sierpnia r. b. przedstawiała się następująco:

Do Sekcji zgłosiły się do zbadania 132 osoby, w tem 58 mężczyzn i 74 kobiety. Wśród chorych stwierdzono nowotwory złośliwe u 16 osób (6 mężczyzn i 10 kobiet).

Sekcja, po zbadaniu zgłaszających się, skierowała na leczenie do szpitala 8 osób, na naświetlanie Roentgenem — 1 osobę i do naświetlania radem — 4 osoby. Pod obserwacją lekarską pozostają 3 osoby.

Pozatem dokonano szeregu badań pomocniczych, a mianowicie: zbadano krew na miejscu u 5 osób, przesłano do badań chemicznych i bakteriologicznych — 3, do badań histopatologicznych — 4 oraz do badań serologicznych — 3, osoby. Wreszcie dokonano próbnę zdjęcia — 4.

— Czytelnictwo wśród młodzieży.

Według danych cyfrowych, posiadanych przez Wydział Oświaty i Kultury, działalność Miejskich Wypożyczalni dla dzieci i młodzieży w ciągu sierpnia r. b. przedstawiała się następująco:

W okresie sprawozdawczym ogó-

łem z 5 wypożyczalni korzystało 7759 dzieci, w tem 3812 chłopców 3947 dziewcząt. Prócz tego ze świetlic korzystało 438 dzieci (176 chłopców i 262 dziewcząt).

Czytelnicy ci w okresie sprawozdawczym korzystali ogółem z 12,540 książek. Poczytność poszczególnych działów przedstawiała się następująco: bajki, powiastki, legendy i czytanki dla dzieci do lat 10-ciu — 2292, powieści obyczajowe — 3124, powieści historyczne — 2996, przygody, podróże i opisy z fabułą — 2379, przyroda i matematyka — 294, geografja — 212, historia — 159, życiorysy — 129, literatura — 372, sztuka i sport — 53, nauki społeczne — 7, filozofja — 1, religja — 23, nauki stosowane — 43, różne — 6, czasopisma — 343.

W porównaniu z ubiegłym miesiącem (lipcem) frekwencja czytających spadła o 689 dzieci, w tem 83 chłopców i 606 dziewcząt.

— Z Miejskiej Galerji Sztuki.

W czwartek, 29 września r. b., rozpoczęcie się cykl odczytów najwybitniejszych pisarzy i krytyków stołecznych, które pod nazwą „czwartków literackich“ wyrobiły sobie już pewną tradycję. Inauguracyjną prelekcję wygłosi Cezary Jellentą pod tytułem: „Paryż dzisiejszy i jego nowe prądy artystyczne“.

Obecna wystawa jugosłowiańska zwinięta będzie w poniedziałek 26 b. m., aby ustąpić miejsca kilkudniowej wystawie ogólnej malarstwa polskiego, która zakończona będzie li-cytacją.

Około 10 października r. b. otwarta będzie z okazji 25-letniej działalności artystycznej zbiorowa wystawa dzieł Włastimila Hofmana, który na zaproszenie Magistratu m. Łodzi przybędzie na otwarcie swojej wystawy. Pozatem odbędą się zbiorowe wystawy prac: Br. Rychter-Janowskiej, Stanisławy Cetnerszewowej, Adama Styki, Stanisława Fidanzy i osiadłego w naszym mieście rzeźbiarza prof. Franciszka Sługockiego.

— **Ruch naturalny ludności m. Łodzi.** Jak wynika z danych „Rocznika statystycznego miasta Łodzi za rok 1926” — w r. 1926 zawarto ogółem 4066 małżeństw, z czego małżeństw chrześcijańskich — 3266, żydowskich — 800.

Urodzeń było w r. ub. ogółem 13087, z czego żywych — 12574 (12243 ślubne i 844 nieslubne), martwych — 513 (393 ślubne i 120 nieslubnych). Z liczby 12574 urodzeń żywych przypada na wyznania: rz.-kat. — 8846, (70,4 proc.), ewang.-augsburskie — 1044 (8,3 proc.), inne chrześcijańskie — 138 (1,1 proc.), mojżeszowe — 2546 (20,2 proc.).

Skonów było w 1926 r. ogółem 7909, w czem 4077 mężczyzn i 3832 kobiet. Wśród zmarłych było wyznania rz.-kat. 5215 osób (65,9 proc.), ewang.-augsb. — 720 (9,1 proc.), baptystów — 19 (0,2 proc.), marjawitów — 31 (0,4 proc.), prawosławnych — 23 (0,3 proc.), wyzn. mojżeszowego — 1898 (24,0 proc.), innych — 3 (0,0 proc.).

Z liczby 7909 skonów przypada 1559 na gruźlicę, 941 — na zapalenie płuc, 746 — choroby serca, 670 — choroby żołądka i kiszek, 432 — rak i inne nowotwory, 345 — uwiad starczy, 112 — dur brzuszny, 102 — płońica, 103 — błonica, 177 — udar mózgowy, 131 — choroby nerek, 94 — śmierć przypadkowa, 16 — zabójstwo, 76 — samobójstwo i t.d.

Podnieść w końcu należy stałe zmniejszanie się śmiertelności wśród mieszkańców m. Łodzi, zwłaszcza w ostatnich latach. O ile bowiem w r. 1918 na 10,000 mieszk. zmarło 259,5 osób, to w r. 1919 zmarło 220,8, w r. 1920 — 221,2, w 1921 — 161,5, 1922 — 165,7, w 1923 — 168,0, w 1924 — 158,4, w 1925 — 140,5, w 1926 — 139,9.

Przyrost naturalny ludności w r. 1926 wyniósł ogółem 4665 osób.

— **Z Sekcji do walki z jaglicą.** Według danych cyfrowych, posiadanych przez Oddział Sanitarny Wydziału Zdrowotności Publicznej, działalność Sekcji do walki z jaglicą

w czasie od 15 sierpnia r. b. do 1 września r.b. przedstawiała się następująco:

Do Sekcji zgłosiło się do zbadania 145 osób, w tem 83 chrześcijan i 62 żydów. Zarejestrowano zachorowań nowych — 18, starych zachorowań — 14. Dokonano opatrunków — 126.

— **Zachorowania na choroby zakaźne w Łodzi.** W ciągu ubiegłego tygodnia, t. j. od 11. do 17.IX r. b. włącznie, do Wydziału Zdrowotności Publicznej (Oddział Sanitarny) zgłoszono następujące wypadki chorób zakaźnych: dur brzuszny 48 wypadków (w ub. tyg. 54), czerwonka 1 (0), płońica 45 (38), błonica 17 (14), drętwnica karku 0 (0), odra 6 (4), róża 0 (1), krztusiec 32 (20), gorączka połogowa 0 (1), jaglica 48 (34) — razem 197 (166) wypadków.

Ruch wydawniczy.

Spawozdanie z działalności Zarządu Miejskiego w roku 1926.

Opuściła prasę, wydana nakładem Magistratu m. Łodzi, publikacja p. t. „Sprawozdanie z działalności Zarządu Miejskiego w r. 1926”. Jest to obszerny tom, liczący 304 str. druku i zawierający szereg zestawień tabelarycznych.

Na treść publikacji, mającej służyć, jako źródło informacji o wynikach działalności samorządu miasta Łodzi w roku ubiegłym, składają się sprawozdania poszczególnych działów administracji samorządowej m. Łodzi, poprzedzone artykułami pióra prezesa Rady Miejskiej Dr. B. Fichny oraz p. o. prezydenta miasta inż. W. Wojewódzkiego.

Zarówno pod względem treści, jak i pod względem szaty zewnętrznej publikacja utrzymana jest na bardzo wysokim poziomie. Skrupulatnie zebrane materiały, obficie ilustrowane danymi statystycznymi, dają przejrzysty obraz całokształtu prac samorządu miejskiego i ułatwiają czytelnikowi zorientowanie się

w strukturze i działalności poszczególnych agend zarządu miejskiego.

Prace związane z redagowaniem omawianej publikacji, wykonał Komitet Redakcyjny, w skład którego wchodził: pp. ławnik Z. Hajkowski (przewodniczący), dyrektor Zarządu Miejskiego J. Zalewski, wicedyrektor M. Kalinowski, naczelnik Wydziału Statystycznego E. Rosset i kierownik

Oddziału Prasowego M. Tarłowski.

Sprawozdanie świadczy o intensywnych i twórczych wysiłkach samorządu miejskiego we wszelkich gałęziach działalności. Jest cennym dokumentem, ilustrującym rozwój prac samorządu łódzkiego i konsolidację naszej młodej administracji komunalnej.

Z ŻYCIA MIAST POLSKICH

Unieważnienie wyboru Magistratu w Skierniewicach.

Wskutek reklamacji grona radnych co do wyborów, dokonanych na posiedzeniu skierniewickiej rady miejskiej, przewodniczący miejscowego wydziału powiatowego postanowił unieważnić wybory wiceburmistrza i ławników, zatwierdzając jedynie wybór burmistrza p. Macherskiego.

Nowe wybory oczekiwane są w najbliższych dniach.

Wybory burmistrzów na Wołyniu.

Nowo wybrane rady miejskie odbyły już w kilku miastach województwa wołyńskiego inauguracyjne swe posiedzenia, na których dokonano wyborów burmistrzów tych miast

M. in. wybrano na burmistrzów: w Radziwiłowie p. Niewiarowskiego, Uściługu — p. J. Szymańskiego, Kostopolu — p. Tworzyjańskiego, Horochowie — p. Czepielewskiego, Beresteczku — p. Terleckiego, Beresteczku — p. Zajackowskiego, Krzemieńcu — p. Beaupre.

W Równem wybory prezydenta zostały odroczone wobec złożenia

przez zainteresowane strony sprzeciwu do min. spraw wewn. przeciw decyzji urzędu wojewódzkiego, odmawiającej unieważnienia wyborów.

W Dubnie zebranie organizacyjne nowej rady miejskiej nie doszło do skutku z powodu braku kompletu radnych.

Nowy prezydent m. Łucka.

W ubiegłym tygodniu odbyło się posiedzenie inauguracyjne nowej rady miejskiej w Łucku, na którym prezydentem miasta wybrany został ponownie p. St. Czarkowski.

Wybory do Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim.

Dn. 24 z. m. upłynęła trzyletnia kadencja rady miejskiej Brześcia Kujawskiego. Wojewoda warszawski rozpiisał nowe wybory, które odbędą się we wrześniu. Ścisły termin wyborów oznaczy przewodniczący komisji wyborczej, która będzie niebawem powołana.

Unieważnienie wyborów.

Władze administracyjne unieważniły z powodu pogwałcenia regulaminu wyborczego, wybory do rady miejskiej w Lubomlu.

OGŁOSZENIE.

Magistrat m. Łodzi ogłasza konkurs na lokal dla Wydziału Statystycznego, składający się z 5 lub 6 pokoi oraz ubikacji. Oferty należy składać w Wydziale Gospodarczym, pokój Nr. 37 w terminie do 26. IX. 1927 roku.

Łódź, dnia 17 września 1927 roku.

Magistrat m. Łodzi.

Wyszło z druku:

Sprawozdanie z działalności ZARZĄDU MIEJSKIEGO

w. r. 1926,

zawierające na 304 stronach i licznych tablicach całokształt prac Rady Miejskiej i Magistratu m. Łodzi w roku ubiegłym.

Cena egzemplarza 5 zł.

Do nabycia w większych księgarniach
oraz w Oddziale Prasowym Magistratu m. Łodzi,
Pl. Wolności 14, II p, pok. Nr. 33.

Miejski Kinematograf Oświatowy

TEL. 18-26. **WODNY RYNEK** (róg Rokicińskiej), **PROGR. 35.**
dojazd tramwajami 6 i 10.

Od poniedziałku, dn. 12 do poniedz., dn. 19 września 1927 r.

Dla Dorosłych: początek seansów codziennie o g. 18.45, 20.45
(w soboty i niedziele o g. 16.45, 18.45 i 20.45).

Dla Młodzieży: początek seansów codziennie o godz. 15 i 17,
(w soboty i niedziele o godz. 13 i 15).

NĘDZNICY (Les Misérables)

Dramat w 12 częściach (SERJA III i IV ostatnia) podług znanej powieści WIKTORA HUGO.

W rolach głównych:

Sandra Milovanoff, Gabriel Gabrio, Jan Toulont, Paul Jorge i G. Saillard.
(Fantina i Kozetta) (Jean Valjean) (Javert) (Biskup Myriel) (Thénardier)

Następny program: **KOŁO UDRĘKI (La Roue).**

W poczekalniach kina codz. do g. 22 audycje radjofoniczne.